

Online schrijven met *WikiKids*

1. Inleiding

WikiKids is de internetencyclopedie voor en door kinderen (van het primair en secundair onderwijs). *WikiKids* is een omgeving waarin kinderen op een authentieke manier kunnen oefenen aan hun schrijfvaardigheden en kunnen werken aan hun competenties op het gebied van mediawijsheid.

2. Ontstaan

WikiKids is in 2006 bedacht door Gerard Dummer. Hij ontwikkelde digitale lessen voor leerlingen van het basisonderwijs. Bij het zoeken naar informatiebronnen kwam hij erachter dat teksten online vaak te moeilijk zijn voor kinderen van het basisonderwijs. Ook veel teksten van Wikipedia bleken vaak te moeilijk. Daarom leek het hem goed om een zelfde soort informatiebron voor leerlingen van het basisonderwijs te starten. Dat was het begin van *WikiKids*. Behalve informatiebron, is *WikiKids* ook een platform waar kinderen hun eigen teksten op kunnen publiceren.

3. Idee van een *wiki*

Het idee van een *wiki* is dat er gezamenlijk aan artikelen gewerkt kan worden. Er is dan ook niemand eigenaar van een artikel. Ben je als schrijver klaar, dan kan iemand anders er mee verder gaan. Wel met respect voor de inbreng van de ander. Dat betekent dat je overlegt met de vorige schrijver op zijn overlegpagina of op de overlegpagina van het artikel zelf als je flinke veranderingen aanbrengt.

4. Voor elk wat wils

WikiKids kan op veel verschillende manieren worden ingezet: als kennismaking met het online publiceren van teksten, als manier om online samen te werken, maar ook als verrijkingsmateriaal voor hoogbegaafden. Een voorbeeld van kennismaking vind je

in de artikelen die als ‘beginnetje’ gelabeld zijn. Dat zijn artikelen die bestaan uit maar een paar regels en die je gemakkelijk kunt uitbreiden: individueel of klassikaal. Samenwerken zie je op verschillende plekken terugkomen op *WikiKids*. De overlegplek voor kinderen is de zogenaamde ‘boomhut’. Daar stellen kinderen vragen aan elkaar die ze ook beantwoorden. Samenwerking ontstaat ook als kinderen samenwerken aan een portaal. Een portaal is een verzamelpagina met artikelen over één onderwerp. Op portalen in oprichting vind je daarom bijvoorbeeld een projectpagina, een inschrijvingspagina en een pagina met gewenste artikelen.

Je kunt als leerling ook je eigen plan trekken en artikelen maken die je eigen interesse hebben. Leerlingen die zich op die manier uitleven, hebben zelfstandig al hele portalen gemaakt over de meest uiteenlopende onderwerpen.

5. Moderatoren

Leerlingen die nog actiever willen worden op *WikiKids* kunnen moderator worden. Moderatoren controleren wat er op *WikiKids* gebeurt en of iedereen zich aan de spelregels houdt. Een moderator grijpt in als dat nodig is en kan, indien nodig, een gebruiker blokkeren. Een moderator is een ervaren gebruiker van *WikiKids*. Hiervoor kom je pas in aanmerking als je al een tijd hebt laten zien dat je in staat bent om met *WikiKids* te werken. Nog belangrijker: een moderator is iemand die op een vriendelijke manier met andere gebruikers om kan gaan.

6. Hulpmiddelen

Om leerlingen te helpen en leraren wegwijs te maken, zijn er op *WikiKids* een aantal portalen. De belangrijkste daarvan zijn ‘het Kidsportaal’ en ‘het Onderwijsportaal’. Op het Kidsportaal vinden leerlingen aanwijzingen om zelf een artikel te schrijven en hoe ze dat op *WikiKids* verder kunnen opmaken. Op het Onderwijsportaal staan achtergrondinformatie en kant-en-klare lessen die je kunt inzetten om met de klas aan de slag te gaan.

7. *WikiKids* en Mediawijsheid

Met *WikiKids* geef je invulling aan competenties voor mediawijsheid. In het model van Mediawijzer.net (2013) wordt het begrip ‘mediawijsheid’ opgedeeld in vier onderdelen:

1. begrip;
2. gebruik;

3. communicatie;
4. strategie.

Een voorbeeld van een competentie waar leerlingen aan werken, is het onderdeel communicatie waaronder ook ‘content creëren’ valt. Voor groep 5 en 6 staat dat omschreven als: “*Edit* unieke eigen gemaakte content met in acht neming van gangbare maatschappelijke waarden en normen in voorgeschreven toepassing”. En voor groep 7 en 8 staat er: “Gebruikt media om unieke eigen content te delen op diverse platformen. Kiest een geschikt medium bij het verzenden van mediaboodschappen en giet deze in optimale vorm met in acht neming van gangbare maatschappelijke waarden en normen”.

Dit sluit mooi aan bij wat leerlingen op *WikiKids* kunnen doen: eigen unieke content *editten*. Uniek slaat in dit geval op het feit dat er streng toezicht wordt gehouden op het handhaven van het copyright. Op teksten en afbeeldingen mag geen copyright zitten. Inhoud op *WikiKids* wordt gepubliceerd onder de dubbellicentie GFDL en Creative Commons BY SA. Die licenties houden in dat het werk weer, onder voorwaarden, vrij te gebruiken is door anderen.

Ook dat leren leerlingen als ze werken met *WikiKids*: wat mag online en wat mag niet? Een onderwerp waar ze nog niet eerder zo duidelijk rekening mee moesten houden.

8. *WikiKids* en gevorderde geletterdheid

Met *WikiKids* werk je ook aan de gevorderde geletterdheid van leerlingen. Bronkhorst, Verhoeven & Biemond (2009) schreven al dat ICT en internet een positieve invloed hebben op de lees- en schrijfmotivatie van kinderen. *WikiKids* kan ook een rol spelen als het gaat om het aanleren van spelling en interpunctie, begrijpend lezen en strategisch schrijven. De auteurs noemen *WikiKids* als een van de voorbeelden die het knippen en plakken van informatie op het internet in werkstukken kan voorkomen. Op *WikiKids* moeten de teksten namelijk voldoen aan een aantal richtlijnen. Die zijn beschreven op het Kidsportaal. Moderatoren kijken ook streng toe op het naleven hiervan. Gekopieerde teksten worden direct verwijderd.

9. Meer over *WikiKids*

Ben je nieuwsgierig hoe een artikel tot stand is gekomen? Dat kan je zien in het tabblad ‘Geschiedenis’. Elk artikel heeft zo’n tabblad. Als je naar het tabblad toe gaat, kan je zien wanneer er aan het artikel geschreven is, wie er aan geschreven heeft en kan je de oudere versies van het artikel er nog eens op nalezen. Zo zie je wie welke verandering heeft aangebracht in de loop van de tijd. Sommige artikelen zijn wel twintig keer bewerkt door verschillende gebruikers.

8. Nieuwe media

Veel van de jonge gebruikers maken trouwens gebruik van een *nickname* (= een zelfbedachte naam, waardoor de privacy nog meer is gewaarborgd). Voorbeelden van namen die voorkomen op *WikiKids* zijn: Sebastiaan1234 (voornaam met willekeurige cijfers), Southparkfan (vernoeming naar televisieserie), Apoo, Beem of Cookie (eigen gekozen bijnamen). Op *WikiKids* benadrukken we ook dat er zo weinig mogelijk privégegevens op de gebruikerspagina's moeten komen te staan. Alleen een voornaam en geen adresgegevens. Te persoonlijke informatie wordt verwijderd.

Referenties

Bronkhorst, J., L. Verhoeven & H. Biemond (2009). *Werken aan taal met gebruik van tussendoelen en ict. Taalonderwijs krijgt nieuwe mogelijkheden en kansen*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.

Mediawijzer.net (2013). *Competentiemodel*. Online raadpleegbaar op www.mediawijzer.net/competentiemodel.